

Це дозволяє варіювати висловлювання залежно від комунікативного наміру, а повторення практично одних і тих самих структур і лексичних одиниць забезпечує їх запам'ятовування без спеціальних зусиль. Таким чином, комунікативні опори одночасно і зміцнюють навички та ненав'язливо підказують студентам, що можна сказати у тому чи тому випадку і як сформулювати думку. Ефективність такої роботи пов'язана з тим, що не обмежується свобода творчості ані сильного, ані слабого студента.

Таким чином, процес оволодіння іноземною мовою стає раціональнішим і ефективнішим, якщо студент розуміє, чому, для чого і як він вчиться, та усвідомлює комунікативну цінність кожної мовної одиниці, яка вивчається.

Крутінь Г. І., канд. істор. наук, доцент,
Чубур Н. В., канд. пед. наук, доцент,
кафедра політології і соціології

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЬ

Активні методи навчання передбачають використання такої системи методів, що спрямована головним чином не на виклад викладачем готових знань та їх відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знаннями під час активної пізнавальної діяльності. Викладач у своїй професійній діяльності використовує класифікацію і групу методів, що найефективніше допомагають здійсненню тих дидактичних завдань, що висувуються перед заняттям. Активні методи навчання є одним із найефективніших засобів залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Лекція — це провідна традиційна форма групового навчання. У даний час на кафедрі політології і соціології застосовується наступні види лекцій: вступна лекція (популярний, орієнтовний виклад), академічна (базисна) лекція (проблемний метод), настановна лекція (пояснювально-ілюстративний метод), лекція спецкурсу (аналітичний і проблемний методи), оглядова лекція, заключна лекція (аналітичний чи проблемний методи).

Для системи першочергової підготовки фахівця найхарактернішими є базисна лекція і лекція спецкурсу. Некоректними є твердження, що на цих лекціях студенти є пасивними і саме тому цей вид лекції є малоефективним. Аудиторія є пасивною лише на неякісній лекції і це твердження стосується будь-яких інших форм навчання. Виклад лекційного матеріалу має бути вільним, носити характер природного розгортання наукової думки. Тільки за таких умов студенти будуть слідкувати за процесом викладу матеріалу, приймати участь в обговоренні та узагальненні, до яких прагне лектор.

Завдання лектора — активізувати розумову роботу студентів, що можливо зробити за допомогою різних методів і прийомів. До числа таких методичних прийомів належать наступні: постановка питань перед аудиторією та невелика пауза щодо їх обговорення; зміна темпу викладу; звернення з проханням підказати рішення питання, зробити вибір; виклад фактів з історії науки, життя вчених; залучення прикладів із досвіду роботи самих викладачів; застосування технічних засобів навчання; повідомлення підсумків наукових досліджень, у яких приймали участь викладачі кафедри; виклад різних точок зору щодо однієї проблеми, мотивуючих розгляд з залученням студентів (ефект конфлікту); використання аналогії; постановка дослідницької задачі (ефект пошуку).

Застосування окремих методичних прийомів дозволяє зробити активною лише частину заняття, його фрагмент. Задачею лектора є залучення слухачів до постійної роботи. Це стає можливим під час використання активних методів навчання, що ґрунтуються на принципах проблемності, а саме: лекція-дискусія, лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку; лекція із застосуванням елементів «мозкової атаки»; лекція із розглядом мікроситуацій; лекція-консультація; групова консультація («прес-конференція»); програмована лекція-консультація тощо. Вони мають відмінності не тільки за характером організації, але й за прийомами активізації пізнавальної діяльності. В якості прикладу розглянемо особливості проведення лекції прес-конференції.

На початку викладач називає тему лекції та пропонує студентам письмово задати йому питання з цієї теми. Кожен студент повинен протягом 2—3 хвилин сформулювати найбільш хвилюючі його питання і передати викладачу. Останній наступні 3—5 хвилин систематизує питання за змістом і починає читати лекцію. Виклад матеріалу будується не як відповіді на кожне поставлене питання, а у вигляді логічного розкриття теми, в процесі якого формуються відповідні відповіді. Наприкінці лекції викла-

дач проводить підсумкове оцінювання питань, виявляючи інтереси і знання студентів.

Активізація діяльності студентів на лекції-прес-конференції досягається через адресне інформування кожного студента особисто. В цьому є відмінна риса цієї форми лекції. Необхідність сформулювати питання і грамотно його поставити активізує розумову діяльність, а очікування відповіді на своє питання концентрує увагу студента. Питання студентів у більшості випадків мають проблемний характер і є початком творчих процесів мислення. Особистісне, професійне і соціальне ставлення викладача до поставлених питань і відповідям на них, надають виховний вплив на студентів. Досвід участі у лекції прес-конференції дозволяє студентам відпрацювати вміння задавати питання і відповідати на них, виходити із важких комунікативних ситуацій, формувати навички доведення.

Зрозуміло, що запропоновані напрямки подальшого вдосконалення і активізації лекційних занять не вирішують усього кола існуючих проблеми. Однак безперечними залишаються аргументи, що педагогічні пошуки активізують існуючу форма методичної роботи, наближаючи їх до вимог сьогодення, сприяють появі нових прийомів і методів викладання.

Кузнецова Н. Б., аспірант
кафедри управління персоналом та економіки праці

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЛЕКЦІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасний розвиток суспільства передбачає формування нового типу мислення та нового ставлення людей до світу, кардинальної переоцінки цінностей у пошуку креативних ідей, що зумовлено глобалізаційними явищами та інформаційним вибухом. Тому саме освітня діяльність сьогодні стає визначальною у соціально-економічному розвитку суспільства, через яку сучасний соціум формує фахово підготовлені кадри, створює інноваційні технології для управлінської, виробничої та духовної сфер свого існування.